

Pirmutinis Darbo žmonių Dienraštis. Išleina kasdien apskait nedėdienių

L A I S V I E

LITHUANIAN DAILY

Kaina: Suv. Valst. ir Kanadoj — metams \$7.00; pusei — 3.50; 3 mėnesiams — \$2.00 Kitose šalyse: metams \$9.00, pusei metų — \$4.50

No. 208.

Telephone 3878 Stagg

Brooklyn, N. Y., Pėnnyčia, 3 d. Rugsėjo (Sept.), 1920

PAVIENIO NUMERIO KAINA 4c. Metai X. Dienr. II

WRANGELIS NUĖJO PASKUI DENIKINĄ IR KOLČAKĄ

Jo Kareiviai Kryme Tapo Suvaryti "Ožio Ragan" Ant Juodųjų Jūrių Pussalio. — Praneša Maskvos Kablegrama

RUSAI PASITRAUKĖ STRATEGINIŲ ISROKAVIMU.

Bolševikų pasitraukimas buvo padarytas susikoncestruoti pietuose.

London, 2 d. rugs. — Generalas Wrangelis, juodašimčių vadas, nuėjo tuo pačiu pražūtis keliu, kuriuo neseniai nuėjo Tarybų priešai — Kolčakas ir Denikinai.

Oficiališkai Maskvos pranešimai paskelbė, jog Kubanias juodašimčių ekspedicija tapo visiškai sunaikinta, kuomet Krymo juodašimčių armija tapo suvaryta "ožio ragan" ant pussalio, kuri yra įsikūsi juodose jūre.

Sužinota, jog šis juodašimčiųms užduotas smūgis tapo padarytas pereinotoje savaitėje, kuomet lenkai ir imperialistai talkininkai rėkavo ura delei Tarybų kariuomenės nepasisekimo lenkų fronte. Šis "nepasisekimas" dabar persikeičia tikrai į atitraukimą bolševikų divizijų nuo lenkų fronto tikslu, kad palaidoti ant visados Wrangelį.

Francijos pripažinimas Wrangelio valdžios ir Sovietų Valstijų prijautimas Wrangeliumi sakoma, buvo priežastimi, del kurios Maskva nusprendė tuojaus sunaikinti Wrangelio spēkas, kadangi jų sunaikinimas yra svarbesniu, negu apgalėjimas lenkų.

Bolševikai prisirengė vėl pulti Varšavą.

Kartu su pranešimais apie palaidojimą Wrangelio spēkų, žinios atėjo, jog rusai yra prisirengę vėl pulti Varšavą. Faktiškai, dabartinis bolševikų ofensyvas turi būti reikšmingesnis, nes Tarybų armija buvo pasitraukusi nuo Varšavos tikslu, kad pastatyti lenkams slautus.

Wrangelis pradėjo savo ofensyvą prieš bolševikus nuo Sevastopolio, Kryme. Iš tenai jisai maršavo šiaurinių linku, į Tauridos ir Chersono provincijas, norėdamas užimti Odessa.

Kuomet Wrangelis pradėjo "didįjį ofensyvą" prieš Tarybų armijas tikslu, kad pervaryti Tarybų armijas skersai Dniepro upę, tapo paskelbta, jog Wrangelio kariuomenės ekspedicija pribuvo Dono ir Kubanias, šiais išrinktas pildančiojo rajonuose. Komunikacija tarpe šios ekspedicijos ir Wrangelio generalės stovy-

dos buvo liuosa jūrėmis, per Azovo ir Juodąsias jūres.

Bandė išgauti anglies kasyklas.

Isteigusi savo vyriausią stovyklą Taganroge, Dono ekspedicija ėjo pirmyn pėsčiomis linkui Rostovo, norėdami užimti dideles anglies kasyklas.

Kubanias ekspedicija, su savo stovykla Novorossiske, sulgy pranešimų, neva buvo nuėjusi 76 mylias tolimo, ir užėmusi Ekaterinodarą. Bolševikų vėlesnės telegramos pranešė, jog ši ekspedicija tapo visiškai sunaikinta kartu su josios stovykla. Toliaus, bolševikų pranešimai parodo, jog Wrangelis tapo visiškai išvarytas iš Tauridos ir dabar jisai okupuoją tikrai Krymą. Iš to aišku, jog wrangeliečiai turėjo pasitraukti pilnai 50 mylių plačiame, šimto mylių fronte. Juodašimčiai dabar turbūt laikosi tikrai siauroje susmaugoje Perekopo apielinkėje.

John Reed Išrinktas III-jo Internacinalo Komitetan

Zinovjev ir Kobozky tapo išrinkti prezidentu ir sekretorium, Maskvoje.

Christiania, 13 d. rugp. (per pašta). — Gavus čionai suvėluota Rosta (Tarybų izinių Biuro) pranešimą, sužinota, jog John Reed tapo išrinktas Trečiojo Internacinalo konvencijos nariu šios organizacijos pildančiame komitete atstovauti Sovietų Valstijas.

Kiti šio kongreso išrinkti nariai yra: Levi iš Vokietijos; Quelch, Anglijos; Rosmer, Francijos; Serrati, Italijos; Stenhardt, Austrijos; Frika, Skandinavijos; Chaklin Bulgarijos; Milkich, Jugoslavijos; Radnyansky, Vengrijos; sultanas Cada, Artimųjų Rytų; Pek, Toliimųjų Rytų; Manxer, Finlandijos; Wynkoop, Hollandijos.

Rusijos komunistų partija, konvencijai autorizuojant, išrinko penkis savo narius pildančiame komitete. Jie yra: Zinovjevas, Bucharinas, Radek, Tomski ir Kobozky.

Zinovjevas tapo vienbalsiai išrinktas pildančiojo komiteto prezidentu, pirma me susirinkime, 7 d. rugpjūčio. Kobozky tapo išrink-

tas sekretorium, kadangi Radek nuvyko lenkų frontan.

KAREIVIAI VALDO BELFASTĄ

Paskelbta karo stovis. — Užmuštųjų skaičius didinasi riaušėms besitęsiant.

London, 2 d. rugs. — Lordas mayoras Terence J. Mac Swiney iš Cork miesto, randasi visiškai arti mirties. Jo širdis pradėjo silpnėti.

Visi jo šeimos nariai tapo pašaukti į Brixton kalėjimą, devynioliktoje bado streiko dienoje, pereiname utarninke.

Londono distriktų darbininkai ir nekurie majorai pranešė premjerui Lloyd George, jog jie neima ant atsakomybės už grėsiančias riaušes, kurios gali kilti pasekme valdžios politikos, kaslink MacSwiney padėties.

Belfast, 2 d. rugs. — Čionai pereiname utarninke tapo paskelbtas karo stovis. Riaušės, kilusias tarpe orandžmenų ir katalikų pereinotoje savaitėje, nesiliovė per 24 valandas ir buvo labiau dar besiplatinę.

Užmuštųjų skaičius buvo 19 ir daugelis iš 200 sužeistųjų tapo nugabenti ligonbučiuosna labai kritiškoje padėtyje. Manya, jog dar daugiau žmonių nukentės. Čionai gauti pranešimai arodo, jog religinės riaušės plečiasi visoje Airijos šalyje.

Riaušėse dalyvauja visi suaugę gyventojai. Visi Belfasto suaugę darbininkai tapo įvelti religinių riaušių sukurim. Juos malūnti tapo išsiusta specialiu iraukinium daugelis Britanijos kareivių iš Dublino.

Ulsteriečių vadovas Edward Carson išleido atsaukimą į visus lojalistus, prašydamas, kad jie pagelbėtų įsteigti tvarką.

Riaušės pirmiausiai buvo tikrai laivų priplaukos distrikte ir katalikų gyvenamoje vietoje, vėliausgi jos užėmė keletą principalių miesto dalių.

Kuomet mūšiai pirmiausiai prasidėjo, riaušėninkai naudojo tikrai pagalius, akmenis ir savo kumštis. Bet pereiname utarninke jau buvo vartojama revolveriai ir šautuvai.

Keletą sykių kareiviai, kaip kada vartodami šarvuotus automobilius, užpuolė riaušėninkus su užtaisais durtuvais ir iškrickė juos. Keletas kareivių ir policistų tapo sužeisti susirėkimuose.

7 d. liepos darbdaviai Minneapolisje išgavo "injunction", kuriuo buvo draudžiama organizuotiems darbininkams ir užsiminti, jog Wonderland teatras samdė neunijistus darbininkus. Buvo uždrausta pikietuoti. Susirinkimai buvo uždrausti,

AUDRA UŽMUŠĖ DVI YPATAS IR SUNAIKINO JAVUS.

Daug blėdies padaryta Connecticut valstijoje. — Tabako nuostoliai apskaitinujami ant \$2,000,000.

New Haven, 2 d. rugs. — Pereiname utarninke perėjusi Connecticut valstijoje audra užmušė dvi ypatas, daugelį sužeidė, sugriovė ūkininkų namus, sunaikino javus ir padarė tabako išdirbystei blėdies ant \$2,000,000. Nuostoliai padaryta daugelyje Connecticut valstijos vietų.

Audra labiausiai siautė miestuose North Haven, North Guilford, East Windsor, Suffield, Granby ir kituose miestuose.

Mergina Florence Linsey, iš Pittsfield, Mass., prigėrė, kuomet didelė banga apvertė laivelį. Raffaele Shalon, gelžkelio darbininkas, tapo užmuštas North Havene, kuomet keletas namų tapo sugriauti. Tuzinas jaunių moterų tapo sužeistos, kuomet bausis vėjas sugriovė dirbtuvę, kurioje jos dirbo laike audros.

Su lietu krito riešutų didžio akmenai. Telefonų patarnavimas buvo suparalyžiuotas.

DARBININKŲ PERSEKIOJIMAI AMERIKOJE

LENKIAS VADOVŲ SUVENIJO DARBININKUS MINNEAPOLYJE.

Unijistams uždrausta ir paminėti faktą, jog teatre buvo samdoma neunijistai darbininkai.

Minneapolis, 2 d. rugs. — Šio miesto darbdaviai šiandien turi skaitytis su galinaga suvienyta darbininkų klesla, kuri išvien stoja už savo keturis įkalintus vadovus.

Didžiausia demonstracija, kokios nebuvo šio miesto istorijoje, įvyko čionai lairiki kalinimo darbininkų vadovų už "niekinimą" teismo išleisto "injunction". Kiekvienas darbo narys šiame mieste kartu su savo šeimynomis dalyvavo minėtoje demonstracijoje, protestuojant prieš įkalinimą jų vadovų. Ši demonstracija padarė gilią įteknę darbdaviuose, kapitalistų laikraščių redaktoriuose ir policijos viršininkuose.

Halvorsen, valstybės ministras, pasiskelbė gelbėsiąs darbdaviams kovoti prieš "nelabuosis darbininkus."

kuriuose darbininkai norėjo apkalbėti minėto teatro padėti. Minneapolis Labor Review laikraščiu buvo uždrausta rašyti straipsniai apie šį teatrą.

Vienok organizuoti darbininkai nesilovė skelbė, jog Wonderland teatras yra suraše neunijinių įstaigų.

Review ant pirmo puslapio stambiomis raidėmis persergėjo savo skaitytojus, kad jie neremtų neunijinių įstaigų tokių, kaip minėtas teatras.

Tuomet darbininkų organizacijos vadovai, būtent Dan Stevens, Leslie Stinton, Lynn Thompson ir R. D. Cramer (Review redaktoris) tapo nubausti po \$125 už "išniekinimą" teismo išleisto "injunction".

Siegi keturi darbininkų vadovai tuojaus atsakė, jog nei vienas jų nelaukia geriaus nuo kapitalistinių teismų, kuriuos kontroliuoja pelnagrobiai, ir nusprendė eiti kalėjiman.

DARBININKŲ KOVA SVETUR

ITALIJOJE DARBININKAI UZGRIEBĖ DIRBTUVES.

London, 2 d. rugs. — Pskelbus lokautą, metalo darbininkai Milane, Italijoje, griebė dirbtuves, sulgy I change Telegraph aperi su čionai pranešė, jog darbininkai turėtuvių kontrolę savo rankose. Padėtis, sakoma, yra "vojinga".

NORVEGIJOJE GALI ĮVYKTI GENERALIS GELŽKELIEČIŲ STREIKAS.

Seattle, 2 d. rugs. — Norvegijoje gali įvykti generalis gelžkeliučių streikas 15 d. rugsėjo, jeigu valdžia neišpildys darbininkų reikalavimų pakelti algas taip, kad galima būtų atsilaikyti prieš pakilusių pragyvenimo bran-

gumą, sulgy pranešimo, kurį čionai gavo O. L. Johnson, vietinis unijistas. 8-nių valandų darbo diena ir dviejų savaitių vakacijos kiekvieną metą, yra du iš kitų reikalavimų didžiūmos Norvegijos darbininkų svarbiausiose industrijose. Kaip kur šie reikalavimai jau tapo iškovoti.

Halvorsen, valstybės ministras, pasiskelbė gelbėsiąs darbdaviams kovoti prieš "nelabuosis darbininkus."

ISPANIJOS KABINETAS REZIGNAVO.

Paryžius, 1 d. rugs. — Ispanijos kabinetas rezignavo, sulgy čionai gautų pranešimų iš Madr

MAINIERIAI STREIKUOJA NEPATENKINTI ALGŲ PAKELIMU

Pennsylvanijos Kasyklos Užsidaro, Kuomet Darbininkai Protestuodami Eina į Streiką

Algų komisijos nuosprendis skaitomas "reakcioniskiausiu, kokis buvo padarytas šalies rekonstrukcijos laikotarpyje."

Wilkes Barre, Pa., 2 d. rugs. — Taip vadinamas "sukilėlių angliakasių streikas" jau prasidėjo. Jisai yra pasekme angliakasių nepasitenkinimo algų komisijos raportu, kuriuo jiems pakeliama algos tikrai ant 17 nuosimčių.

Lansdown, Pa., darbininkai neatėjo į darbą. Jų streikavimo pasekme tapo uždaryta kasyklos No. 4, 5, 6, 9 ir Spring Tunnel No. 11, kuris priklauso Lehigh Coal and Navigation kompanijai.

Beal Valley Gollery kasyklos, Shamokin, Pa., taip pat užsidaro. Darbininkai nepatenkinti algų komisijos didžiūmiečių raportu, išėję į streiką. Sprendžiama, jog neužilgo visos Shamokin kasyklos bus uždarytos. Generalis angliakasių unijos komitetas tariasi delei dilesnio veikimo.

Labai mažai angliakasių vandasi trijuose minkštosios anglies kasyklų distrikčiuose, kurie neišjaustų esą laikai suvedžioti ir supykinti algų komisijos didžiūmiečių raportu.

TIKTAI GELEZINIS VALDYMAS ISGELBEJO VARŠAVĄ!

Lenkai žiauriai nubaud bolševimzo vykditojus. Kuomet radikalai pradėjo smarkiai veikti besiant nant rusams prie sostinės — Rašo George Witte.

Varšava, 29 d. rugp. (per Paryžių). — Kuomet laike kritiškos padėties, dvi savaitai atgal, valdžia rengėsi apiešti Varšavą, tatau buvo daroma ne vien del bolševikų pavojaus iš lauko, bet laibiau delei bijojimo vidurinio priešo. Šitai man prisipažino viena gerai žinoma Varšavos ypata, ku tarpininkavo Britanijos ir Amerikos laikraščių korespondentams ir užsieniui ofisui.

Skubus išsikraustymas iš Varšavos francūzų atstovybės ir misijų 3 val. ryte, 14 d. rugp. buvo delei bijojimo revoliucijos. Valdžia nusilė manė apie šį pavojų dar keletą mėnesių atgal, kuomet kairosios partijos pradėjo taip labai reikalauti tikrai vienu socialistų kabinetu, kad valdžia buvo priversta suteikti privilegijas. Tuomet M. Witos, bemokslis ūkininkas, tapo paskirtas pir-

muoju ministriu. Kuomet dešimieji socialistai buvo patenkinti, labiau radikališkesni elementai atmetė valdžios suteiktas privilegijas, ir bolševikinė propaganda buvo plačiai skleidžiama po visą Lenkijos šalį, ypatingai tarpe fronto kareivių. Valdžia tuojaus griebėsi kovoti prieš propagandistus. Visuose dideliuose miestuose labai daug vyrų, žinomų kaip radikališkų vadovų, tapo areštuoti ir nuteisti karišku teismu už išdavystę. Didžiūma teisiamųjų tapo atrasti kaltais ir sušaudyti. Tiktai viename Lubline, laike antrosios rugpjūčio savaitės, 150 komunistų tapo sustatyti linijose pas sieną ir sušaudyti.

Sakoma, jog fronte skleidžiamoji propaganda turėjusi labai geras pasekmes, kadangi daugelis lenkų kareivių pasidavė bolševikams, sveikindami juos, kaip savo draugus. Varšavoje, taip pat propagandos pasekme daugelis oficerų buvo veisiami karišku teismu, ir daugelis jų tapo nubausti mirtia.

Maskvos geidimas neužimti Varšavos girklų spėkė, kad bolševikai būtų neįtikti ištiestomis rankomis, nes sostinės vartais dar laibiau buvo nugalėdines valdžia.

ŽAIBAS UŽMUŠĖ NEW YORKIETI. Daugelis kitų tapo sužeisti. Burlington, N. J., 2 d. rugs. — Milton Aronsburg, newyorkietis pramonininkas, tapo žaibo užmuštas vaisių išsiuntinėjimo įstaigoje, netoli nuo šio miestelio. Kiti žmonės, kurie buvo tuo sykiu šioje įstaigoje, tapo pavojingai sužeisti ir randasi kritiškoje padėtyje. Žaibas, tačiau, namų neuždegė.

IŠ LIETUVOS. Telšiai. — Gegužės, rodos 18 d. čia buvo toks atsitikimas. Užsidegė vieno žydo namas. Pakilus triukšmui, pradėjo bėgti iš miesto visi, kas tik buvo tuo laiku mieste su arkliais. Lygiai patys miestiečiai, nenorėdami duobti savo arklų ūgniagesiams prie gesinimo, žmė važiuoti ugniagesiu draugijos pirmūninko padėjėjas p. Girdvainio pasivijo viena bėganti žvda ir sucažino ii atgal. Tuo tarpu prinuolė karininkas Lukavičius ir užspuolė trukdas žmones. Iš to kilo bėgnis ir peštynės.

THE LITHUANIAN DAILY LAISVĖ

Published by

Lithuanian Co-operative Publishing Society, Inc.

Every day, except Sunday, at 465 Grand St., Brooklyn, N. Y.
Telephone Stragg 3878.

Yearly subscription rates in U. S. \$7.00; foreign countries — \$9.00

Entered as second class matter March 11, 1914, at the Post Office at Brooklyn, N. Y., under the act of March 3, 1879.

STREIKAI, MINIA IR UNIJSTAI

Labai tankiai streiko laimėjimas ar pralaimėjimas priklauso nuo to, kaip į jį atsineša minia. Jeigu minia išreiškia savo simpatiją streikieriams, tuomet streikas, tankiausiai, būna laimėtas, bet jeigu minia neišreiškia simpatijos, tuomet darbdaviams lengviau streiką nuslopinti. Ypatinai didelę rolę lošia minia laike gatvekarių streiko. Jeigu tik didžiama tos minios, kuri naudojami gatvekarių ir kitų traukinių pagelba atsisako laike streiko važinėti su streiklaužiais, tuomet streikierių padėtis gerėja ir būna viltis, kad jie streiką laimės. Ir todėl kiekvienas susipratęs darbininkas vengia su streiklaužiais važinėti, nepaisydamas į tai, kad jis prie jokios unijos nepriklauso. Net didelė didžiama smulkiosios buržuazijos atsisako naudotis streiklaužių patarnavimu.

Bet kaip elgiasi tos pačios unijos darbininkai, kuri išveda vieną ar kitą šaką į streiką? Kaip elgiasi unijų viršininkai, kurie visuomet sako, kad tik prigulintys darbininkai prie unijos lengvai streikus gali laimėti ir tuomi savo būvį pagerinti?

29 d. rugsjūčio sustreikavo Brooklyn gatvekarių ir elevated konduktorai. Pirmoje streiko dienoje streiklaužių nesimatė, bet paskui pradėjo rodytis ir dabar jau elevated judėjimas eina nemažas. Vietomis jau negalima pastebėti, kad tai streikas. Vienok reikia priminti, kad traukiniai būna apytušti, publika atsisako nuo streiklaužių patarnavimo, bet vargsta, kankinasi, brangi ai moka pasalinams, kurie pristato į darbavietes. Publika palaiko streikierius. Gi tos pačios unijos darbininkai, kurie tiesioginiu būdu surišti su streikieriais — mašinistai (motormanai), nei šan nepusdami, važinėja su streiklaužiais konduktorais po policijos apsauga. Jie sakosi nestreiklaužiauja, nes mašinistai į streiką neišėjo.

Kaip mes privalome žinoti į tokį elgiausį mašinistų? Ar tai jie nestreiklaužiauja? Jeigu mes tą publiką, kuri naudojami streiklaužių patarnavimu, vadiname streiklaužiais, tai kodėl mes mašinistų negalime vadinti streiklaužiais? Juk publika ne tiek surišta su streiku, kiek mašinistai. Pagalbos, kodėl mes negalime vadinti ir tos unijos viršininkų streiklaužiais, kurie vieną šaką darbininkų išveda streikan, o kitai šakai, tame pačiame darbe, paliepia dirbti? Jie yra streiklaužiai, didesni streiklaužiai, negu publika, kuri naudojami streiklaužių patarnavimu.

Ir tokie apsirėiskimai pasikartoja nuolatos. Jeigu minios prisideda prie palaikymo streiko, jeigu jos deda pastangas, kad darbininkai streiką laimėtų, tai patys darbininkai, priklausantys prie unijos ir tiesioginiai surišti su streiku, deda visas pastangas, kad streikas būtų pralaimėtas. Ar tai galima daleisti unijistai mašinistui važinėti su streiklaužiais konduktorais, nepaisant į tai, kad mašinistai nestreikuoja? Niekados! Tuo tarpu daleidžiama ir jie didvyriškai važinėja, prisisege prie kepurės ar krūtinės unijos ženklelius.

Prie tokių aplinkybių sunku streikus laimėti. O jeigu kartais ir laimi, tai turi pakelti didelio vargo.

Norint, kad streikai būtų laimimi, pirmiausiai reikia padaryti unijose "revoluciją", kad vienos šakos darbininkams išėjus į streiką, tame pačiame darbe kitos šakos darbininkai nestreiklaužiautų. Pav., jeigu sustreikavo konduktorai, tai neprivalo dirbti ir mašinistai; jeigu prie namų statymo sustreikavo mūrinkai, tai neprivalo dirbti ir medžio darbininkai; jeigu spaustuvėse sustreikavo raidžių statėjai, tai neprivalo dirbti mašinistai ir kiti darbininkai, kurių darbas bendrais ryšiais surištas su streikuojančių darbininkų. Pakol pačiose unijose viešpataus anarchija, pakol patys unijistai streiklaužiaus, pakol unijų viršininkai leis jiems streiklaužiauti, pakol streikierių kova bus labai sunki ir nepasekminga. Ir jeigu kartais publika neprijaučia panašios rūšies streikams, tai čia reikia kaltinti ne publiką, o unijų sistemą. Kada žmogus, prijausdamas gatvekarių streikui, atsisako naudotis streiklaužių patarnavimu ir eina kelias mylias pėsčias, tuo tarpu mašinistas, priklausantys prie unijos, važinėja su streiklaužiais konduktorais ir nestreikuoja esant streiklaužiu. Juk čia pas kiekvieną gali išaukti didelė pasipiktinimą ir nenorą remti tokį streiką.

Darbininkai privalo dėti visas pastangas panaikinti unijose tokias tyarkos.

IŠ LENKŲ SPAUDOS

Neseniai mums teko peržiūrėti visą eilę lenkų laikraščių, išėjusių liepos mėn. Paduosime iš jų šiek-tiek ištraukų. Karokovo socialpatriotinis "Naprzod" (16 d. liepos) praneša:

"Vilniaus klausimas, — sulyg užreikimo užsienių dalykų ministerio kunigaikščio Sapiehos — dar anaipitol nėra išrištas. Mes dar nuo Vilniaus neatsisakėm."

Taip, lenkų imperialistai nuo Vilniaus neatsisakė. Paskui lenkų imperialistas eina ir lenkų "socialistai". "Kurjer Lwowski" talpina atsisaukimą Vilniaus miesto dūnos lenkų socialistų atstovų. Tas atsisaukimas parašyta prieš pat komunistų atėjimą Vilniun. Atsisaukime sakoma, jog Vilniunorj paimti rusų juodašimčiai, kuriais vadovauja Bru silovas ir kiti caro generolai. Kviečiama ginti lenkų "kultūrą, politines tradicijas." Visas atsisaukimas parašyta bjauriai soviništinėje dvasioje — net bjauru jis ir skaityti.

Lenkų ponai, pabėge iš Vilniaus ir Gardino, susispietė Varšavoje. Čia jie, anot "Nova Reforma", suorganizavo "narodowa konfederacija wilensko - grodzienska." Prie tos konfederacijos prisidėjo narodovai, krikščionys-demokratai ir "departytviai". Tos konfederacijos šaliai tik laukia progos grįžt Lietuvon ir Baltgudijon, kad atgautų savo valdžią.

Vienąne konfederacijos susirinkime "pirmėivis" Studnickis prirodinėjo, jog Lenkija jokiu būdu negali gyventi be Minsko, Vilniaus ir Gardino gubernijų, rės tuomet ji būtų visiškai mažai ir jos ekonominis gyvenimas negalėtų plėtoties pasėkmingai.

Apie Vilnių kaip nėra, taip nėra tikrų žinių. 25 d. rugsjūčio korespondentas Londono "Times" telegrafavo iš Kauno, jog Vilnių galutinai įsikūrė lietuvių valdžia. Bet apie tai jau buvo pranešama iš Kauno p. V. I. leišiu dar 8—10 rugsjūčio.

Veikiausia, Vilnių veikė dvi valdžios — išdalies lietuvių buržuazinė, išdalies komunistų valdžia. Sulyg pranešimu "Naprzod'o", ir pradžioj rugsjūčio visose Vilniaus dirbtuvėse įsikūrė sovietai. Arestuota daug fabrikančių ir daug darvponių. Tai galėjo padaryti tik komunistų valdžia.

"Kurjer Polski" 1 d. rugsjūčio rašo, jog iš Lenkijos daugybė žydų keliiasi Amerikon. Neseniai Amerikos laikraščiuose buvo pranešimų, kad Danzige laukia progos išvažiuot Amerikon 50,000 žydų. Varšavoje ties Amerikos konsulatū visuomet stovi didžiausios žydų minios. Patriotai džiaugiasi, kad žydai keliauja Amerikon, bet labiau patyrę biznieriiai tuo nesidžiaugia. Žydų nebus — tai bus mažiau kapitalu ir šalies biznis turės apurti.

Varšavoje uždaryta šie žydų laikraščiai: "Die profe-

sionelle Bewegung", "Unser neue Weg" ir "Hacifira". Pirmutiniai du laikraščiai buvo unijų organai.

Apie kratas ir areštus pranešama iš visų Lenkijos kraštų. Apie tai, kad persekiojami komunistai — nereikia nei sakyti. Bet į kalėjimus kemsia unijų ir kooperacijų vadus. Lodzjuje, liepos pabaigoje, areštuota 20 asmenų.

Kaip kur, veikiausia, perklaidą areštuojama ir "socialistai".

Tai ve kas dedasi prie "socialisto" Dašinskio valdžios. S—kis.

ZYDAI

Tie patys lietuvių visuomenės elementai: klerikalai ir tautininkai, kurie seniau prie bile progos rodė žydų neapykantą, kurių antisemitizmas buvo visiems žipomas sekretas, dabar vado didelio pasitenkinimo Lietuvos žydais. Kaip kada Lietuvos žydus pavyzdžiu stato mums, atmetantiems valstybinę išmintį ponų Smetonų, Grinių, Galvanauskų ir kitų tos eilės mūsų buržuazijos piliorių.

"Tinkite, sako, pavyzdį iš žydų."

Žydai Soloveičikai ir Rozenbaumai Lietuvoj ministeriajai, nes jie yra geri patriotai. Rozenbaumas net pateko lietuvių taikos delegacijon ir, kaip sako p. Naruševičius, jisai ten "puikiai gynė" Lietuvos reikalus.

Kauno žydai bizmeriai, prie reikalo ir be reikalo, demonstruoja lietuvišką vėliavą ir žirgvaikį. Žydai mokosi lietuvių kalbos. Žydai džiaugėsi del Vilniaus išliuosavimo.

Abelnai imant, dabar žydais patenkinti, dabar žydus gina ir oficiozas "Lietuva" ir "Darbas" ir toji Amerikos spaudos dalis, kuri dar tik prieš kelis metus kėlė didelį lermą, būk vieną (tuome dar socialistinį) laikraštį leidžią žydai.

Zinoma, giriama tik žydų buržuazija — Soloveičikai ir jam panašūs. Žydai darbininkai, kurie Vilnių ir Kaune pritaria bolševikam, smerkiama "kuoastriausia, o kur galima, ir į kalėjimus kemsama.

Tačiaus mes manome, kad tas sėbravimas lietuvių žydų buržuazijos neilgai teapatvers. Tas sėbravimas ir dabar nėra nuosirdus, nes jisai remiasi ne interesų bendrumu, o taip vadinamos lapės politikos išrokavimais. Lietuvių buržuazijai reikia žydų buržuazijos pagelba (moralinė ir piniginė) kovoje su Lenkų buržuazija. Eirdama išvien su žydais, ji tikisi turėt didžiumą Vilnių ir Gardine. Be to, žydų piniguočių parama jai reikalinga. Paryžiū ir Londone įvairiosse pertrakcijose su tenyksičiais diplomatais ir bankieriais.

Bet ta parama jai reikalinga tik tuo tarpu, tik laikinai. Lietuvių buržuazija tikisi, kad su laiku ji pasidarys stipri, o tomet nutruks tas draugiškumas su žydų buržuazija ir prasidės

kova, prasidės anti-semitizmo gadyne Lietuvoje.

Lietuvių buržuazijai steigia fabrikus Kaune ir provincijoje. Beveik kas savaitę tai vienoj, tai kitoj vietoj įsikuria dirbtuvė. Lietuviški kapitalistai tuojaus pradės eities su žydų kapitalistais. Buržuazinėje visuomenėje tai neišvengiama, nes tokia tos visuomenės prigimtis. Prasidės pjovynė, prasidės tautiniai vaidai, kurie užnuodys politinio ir ekonominio gyvenimo atmosferą. Juk jau buvo Panevėžy ir kituose miesteliuose mažiukai (tuo tarpu) žydų pogromai.

Kaimyniškoj Latvijoje, kur buržuazija yra stipresnė, jau prasidėjo pogrominė agitacija prieš žydus. Valdžios oficiozas veda anti-žydišką agitaciją tokioju jau įkvėpimu, kaip caro laikais tai darydavo "Novoje Vremia" ir kiti tos rūšies laikraščiai.

Ir žydų ir kitų mažųjų tautų klausimą pasėkmingai teišriš ne buržuazija, bet tik sovietinė sistema, kurioje nėra vietos anti-semitinei agitacijai. Lietuvos buržuazinė valdžia negali išrišti tautinio klausimo. Ji gali tik sukurti ugnį tautinių vaidų. Jai rūpi tik lietuvinimas kitataučiu, o ne kas kita. Tuo tarpu, Lietuvos gyventojų sąstatas, ypatinai gal dabar, kada prijungta Vilniaus ir dalis Gardino gubernijų, yra labai mišrus. Norint, kad įvairios tautos kaimyniškaį sagyventų, reikia nulažyt rugytį su visų tautų kapitalistams, kunigams ir rabinams, o pasodint "ant sosto" visų tautų darbo minias. Tuomet išsildins aštrumai tautinių prietarų, tuomet išnyks paramas veikti įvairių tautų fanatikams, tuomet biznį nebus galima pridengt "tautiniu unaru", nes ir patsai biznis išnyks.

Dėdelė.

Menševikų Pastogėje Neramu

Mūsų menševikai, "Naujienu" redakcijos lūpomis, visą laiką šūkavo, kad jų tarpe esą ramu, kad jie vieni veikią naudingą darbą ir ciną savo užbriežtu keliu. Ką dangi menševikų sąjunga susideda iš kelių tuzinų biznierių, tai mes mažai į juos kreipėme domos. Bet dabar "Vilnis" rašo, kad menševikų partijoje jau kilo triukšmas ir tas triukšmas vedąs prie skylimo.

Pusmetiniame "Naujienu" bendrovės susirinkime menševikų galvos, priešakyje su Grigaičiu, Jurgelioniu ir kompanija, norėję griežti ant pirmos smuikos, bet atsiradus nemaža opozicija, kuri išreiškus didelį pasipiktinimą. Zinoma, opozicija atsirado ne principų skirtume, o biznio. Kada gaspadorius išdavė "biznio stovio raportą, tai dalis direktorių su tuo raportu nesutiko ir išdavė savo raportą. Tas, zinoma, sukėlė lermą. Paskui Grigaičio-Jurgelionio kompanija varėsi, kad į direktorius nejeitų tie,

kurie nešoka taip, kaip tie ponai grajina. Ir štai, vienas stambiausių šerinininkų, p. Jomantas, remiantis konstitucija, kuri pirmą sykį buvo pavartota neįsileidimui savo priešų, likosi neįsileistas. Pastarasis net teismu pagrasino.

Pasirodo, kad menševikai, susispietę apie "Naujienas", jau pradėjo peštis ir pešasi del biznio. Tūli skundžiasi, kad Petratis buvęs išrinktas biznio knygų peržiūrėjimui, bet gaspadorius, p. Jurgelionis, užreikšes, jog biznio paslapčių negaljs niekam išduoti ir atsisakęs leisti knygas žiūrėti.

Jeigu menševikai būtų susispietę del principų skirtumo, tuomet galima būtų daugiau domos kreipti, bet dabar pešasi grynai del biznio, del jo slapybių, tai iš to maža nauda. Jei bent tiek svarbu, kad menševikai savo principus nustato biznio slapybėmis ir del tų slapybių kartais gali suskaldyti savo "galingą" organizacija, kuri susideda net iš kelių tuzinų.

Reikia priminti, kad pirmiau "Naujienu" ponai sutraukė į savo tarpą nemažą būrį žmonių, kurie pirkio šėrų. Kadangi šėrų iš bendrovės negalima atsiimti, tai dabar daugelis priklauso prie bendrovės ne del to, kad pritaria jai, o tik del to, kad negali atgauti šėrą. Daugelis narių jau išsivadė šėrų ir numojo ranka į bendrovę. Dabar lyderiai jau pradeda peštis už biznį, už vieteles, už biznišką paslaptybę.

Štai jums menševikų principai, už kuriuos jie nori suskaldytis.

POLITINĖS PASTABOS

Nei lapė nelėjo, kaip 1 d. r. g. p. Ženevoj (Sveicaruose) įvyko suvažiavimas 2-ro "Internacionalo".

Atsimeinat, kad pereitais metais, kuomet ta draugija nusibankrūtijusių išgamų laikė savo suvažiavimą Berne, apie jo posėdžius rašyta labai daug. Tuomet kapitalistams rodėsi, kad tai esanti spēka, gi mums irgi, volens-nolens, reikėjo atkreipti dėmos į tą mitingą. Visai kas kita šimet. Apie politinius nabašninkus niekas nerado. (Turbūt ir "N-nos" nerado. Neskaitau jų).

Kaip nuo kokios džūmos, kaip nuo kokios dvėsėlienos bėga nuo to "Internacionalo" net menševikai. Austriai, čekai, latviai, net rusai menševikai nedalyvavo Ženevos suvažiavime. Lietuvius "socialistus" ten atstovavo pp. Rimka, Pajaujis. (Reikia manyti, kad p. p. Kairio-Požėlos partija irgi pasiuntė ten savo atstovų). Rusai socialistai-revolucionieriai dalyvavo ne su sprendžiamu balsu.

Korespondentas Paryžiaus "L'Humanite" rašo, kad suvažiavime nėra jokio gyvumo, tarytum, tai būtų nabašninkų mitingas.

To "Internacionalo" šūlai yra buržuaziniai ministriai Vandervelde, Brantingas, Dašinskis. Bet jie turi

perdaug darbo namie ir į savo suvažiavimą neatvyko.

"Naturaliai rubežai"

Amerika ir Francija būk tai patarė Lenkijos pavyzdžiai "nesivyti bolševikams į Rusijos teritoriją", o pesitenkinti tik atėmimu savo žemių."

Neliesdami čia klausim, ar pajiegs lenkai "vyties" bolševikus, mes turime išduoti klausimą, kurgi pasibaigia "lenkų žemės?"

Varšavos ponai, padėkim, atvirai sako, kad visa Vilniaus, Gardino, Minsko ir Volyniaus gubernijos priguli Lenkijai. Tiktai tuomet, kuomet Lenkai užimsią tuos gubernijas, jie pasieksią savo "naturalių rubežų."

Francūzai su tuo sutinka. Amerika taip-pat.

Bet tai reiškia, kad Francija ir Amerika kursto Lenkiją prieš Lietuvą ir Baltgudiją. Jie kursto Lenkiją prieš mažąsias tautas. Gi bolševikai gina tų mažųjų tautų teises.

Čičerinas turi teisybę, sakydamas, kad bolševikai yra gynėjai mažųjų tautų teisių.

Darbuotė unijose.

Sulyg pranešimu Londono "Communisto" Austrijos Komunistų Partija pradėjo veikliai darbuoties unijose. Tam tikslui įsteigta specialis propagandos komitetas.

Visose unijose įsikūrė komunistinės grupės. Semėj unijų vadai, social-šovinistai, pradėjo įsinti, bet nieko nepesė. Unijistai kuonobausiai klausėsi, žodžių komunistinės propagandos.

Komunistinė agitacija davė dar ir tų pasekmių, kad daugely vietų darbininkai išreikalavo geresnes darbo sąlygas.

Komunistų dienraštis "Rote Fahne" uoliai seka unijinį judėjimą ir leidžia net specialį priedą. Laikraštis darosi žmonėse vis labiau populiaris.

Tai ką reiškia, kuomet komunistai pradeda veikti miniose!

S.

Net ir visame kame teisingas žmogus kartais ima pats apie save kalbėti.

Moteris kartais mano, kad jos drabužiai ją padaro gražią, gi jos vyras mano, kad jos drabužiai vien-tik jo kišenių tuština.

A. P. L. A. REIKALAI

ATYDAI A. P. L. A. NARIJ.

Nuo pat pirmos dienos užmimo vietos A.P.L.A. tūlįna kuopų ir pavienių narių veikimą. Prisiėjo ir gana daug įdomaus patėmyt ir išgirst.

Pirmas nesmagumas prisielina pergyvint centre. Turia kuopoms pranešti, jog jau yra reikalas kolektuoti nuo narių vieną dolerį į posmertinį skyrių.

Tas taip atsitarkioje kas metai po du ir tris sykius. Kuopos komitetas, aplaikę tokį prane-

šimā iš centro, praneša nariam, kurie kelia baisesius nesusi- pratinus ir tankiaj kuopos sek- retoris gauna daug pipirų, kol tuos dolerius iskolektuoja iš na- rių.

Jeigu A.P.L.A. nariai geriau pažūrėtų į dalykų stovį, tikrai pamatytų visą priežastį, kas tame kaltas. Pamatę tą visą klaidą, vietoj tų išmetinėjimų centro valdybai ir kuopos komitetui,— griebtu- si už darbo, kad prašalintu- tos visus nesusiartinus ir pa- statytų A.P.L.A. ant kitokių kojų.

Tulas laikas atgal, centro se- kretoris J. I. Alexis pranešė per organą "Laisvę", kad rugsjū- čio mėnesį jau būtų mokamas kitas doleris į posmertinės sky- rių. Prie to patie pranešimo pridėjo savo prierašą: "Būk A.P.L.A. dr-ja gyvuoją jau 17 metai, nariai eina senyn, dau- giau miršta, daugiau išmokėji- mų." Gal ir daugiau L.P.L.A. narių taip-pat mano, kaip kad ir drg. J. I. Al. Aš nekriti- kuosiu jų nuomonės, bet tik pa- sakysiu, ką aš manau.

Pirma turia pasakyti, kad A.P.L.A. yra jaunutė pašelpinė organizacija, gyvuoją vos tik 13 metų nuo dienos susiorgani- zavimo (1907 metų, vasario 24). Bet visa bėda yra tame, kad tarpe mūsų viespataują tas pa-

prastas paprotys: mažai duoti, o daug paimiti. Taip yra ir su A.P.L.A. dr-jos dauguma narių. A.P.L.A. dr-ja nėra teisingai nusistačiusi pagal pašelpo sky- rių, o apie posmertinį skyrių nėra jau nei ką kalbėti. A. P. L.A. dr-ja moka savo miru- siems nariams \$150 ir \$300 posmertinės ir dar mirusiai A. P.L.A. nario moterei duodama \$50. Tai kiek mes dabar mo- kam į tą posmertinį skyrių? Ogi nieko! Tik kai pamatom, kad jau reikia kelios posmertin- nės apmokėti, tada tik griebia- mės prie kolektavimo dolerių nuo narių. Vieno nepabaigę kolektuoti, kaip žiūrėk, jau ir kitam reikia, o tokioj draugi- jėj kas mėnuo bei savaitė atsi- tinka mirėjų.

Tų dolerių kolektavimas tai yra vienas iš "nepraktiškiausių" dalykų A.P.L.A. draugijoje. Viena, nariai pristodami į tą draugiją nepermato tų visų mo- kesčių, tikėdamiesi labai pigiai išeiti. Pabuvę mėnesį—kitą draugijoj, pamato, kad jiems reikia mokėti dar kelius dolen- rius apart tų mokesčių, ką mo- ka kas mėnesį į pašelpo sky- rių. Tas narys tankiai prade- da kelti lermą kuopos susirin- kime ir tankiai vietoj užsimo- kėti tą dolerį, apleidžia ant vi- sados draugiją. Suprantama, taip žmogus išstodamas iš drau-

PUIKUS PIKNIKAS Rengiamas Chicagos Lietuvių Darbininkų Ratelio Nedėlioje, 5 d. Rugsėjo-September BERGMEN'S GROVE DARŽE Prasidės 10 val. ryte. Įžanga 40 centų. PROGRAMAS: 1. Dainuos... Lietuvių Kom. Vyrų choras 2. Kalbės... d. T. Dundulis 3. Dainuos "Tiesos" mišrus choras po vadovyste... d. Girmiaus Sokiai iki vėlai nakti. Bus valgių ir gėrimų. Kviečia KOMITETAS. Pasarga: Vaziuokit iki 22-ros gatvės iki sustos, iš čia imkit La Grange karą iki Displain Ave., ir eikit du bloku į žiemius.

gijos, tankiausiai atkalbina ir savo draugus—pažįstamus, kad į tą draugiją nesirašytų. Ant- ra, taip mokėdami dolerius, mes vienus narius skriaudžia- me, o kiti mūsų nariai nedamo- ka, kiek turėtų mokėti. Jauni nariai, įstodami į A.P.L.A., tu- ri pakęsti skriaudą, o seni įs- todami nedamoka kiek jiems, pagal tikros teisybės priklausy- tų mokėti. Tik praktiškiau- sis mokeskis yra mokėti pagal

metus ir kožnam mėnesyje į posmertinės skyrių. Tada nei vieni nebus skriaudžiami nei ki- ti ir kožnas naujas narys, įs- todamas į A.P.L.A. draugiją, žinos, kiek jis turės mokėti kas mėnesis ir tokiu būdu mes iš- vengsim visokių nesusiartinimų. Dar biskutį apie pašelpo sky- rių. Dabar A.P.L.A. dr-ja mo- ka pašelpo pirmam skyrių \$7.00. Už tą pašelpą narys tu- ri mokėti 50 centų į mėnesį. Tas gerai. Bet antras skyrius — \$14.00 pašelpo į savaitę ir mokama tik \$1.00 į mėnesį. Tas antras skyrius jau patsai už save neužsimoka, bet smau- gia pirmą skyrių. Tą parodo atskaita. Todel antrame sky- riuje turi būti mokama daugiau. Jeigu ant pirmo skyriaus mo- ka mėnesines mokeskis 50 centų už \$7.00 pašelpo, tai antram skyriui turi mokėti mėnesinių mokesčių \$1.50 už \$14.00 pa- šelpo.

Buolio Sūnus.

"PALEISTUVĖ"

(Gyvenimo vaizdelis).

(Taša).

Morta neteko smgaus draugo. Be An- driaus jai buvo nesmagu ir su jaunuo- me sūviu. Ji daugiausiai mūdėjo viena prie savo senos motinos, kuri visuomet iš gai- lesčio aimanavo neseniai anglių kasyklose žuvusio savo duonpelnio vyro. Jiedviem su Morta tas bausis nuotikis niekuomet iš minties neišeina. Vis matosi vaizdas iš ka- syklų parvežto pajuodavusio lavono. Kokį didelį širdį veriantį skausmą jiedvi nuo to sykiop kenčia! Netekti mylimo vyro, netekti brangiausio tėvo ir matyti jo pajuodusį ir baisesiai apdraskytą, kruviną veidą — kaip tai bausi! Širdis vos neplyšta iš gai- lesčio!

Nors jis jau palaidotas kelios savaitės atgal, bet tas bausis vaizdas, tas širdį kremtantis gaillestis kankinis jiedvi per gy- venimą.

Išvažiavęs, Andrius tankiai aplanky- davo Mortą savo laiškais. Aprašydavo, kaip juos mokina, kaip jie gyvena, kaip smagu ir t. t.

Už poros mėnesių Andrius pranešė, jog parvažiavęs pasisvečiuoti, o paskui jau juos gabens mūšių laukan.

Morta nudžiugo. Dar pasimatys su Andriumi, dar pasisėkės su juomi.

Iš pasišekejimų su Andriumi, Mortai pasirodė, jog jis lyg būtų truputį persimai- nęs, jau ne toks švelnus kalbotis ir apsiėji- me. Per tą porą atsiskyrimo mėnesių jis virto šiurkštesniu. Galbūt, jog naujas gy- venimas, nauji vaizdai padarė tą mažą per- mainą. O galbūt, Mortai tik taip atrodo. Klausiti apie tai ji nedrįso.

Kuomet Andrius sugrįžo, tai buvo gražus gegužės mėnesio subatos vakaras. Svetainėje, kurioje buvo jo išleistuvės, su- rengtas balius.

Kad pasimatyt su didesne publika, su jaunuo- me, jis nueina tenai. Smagu jam. Visi sveikina, merginos šokti veda, tik džiaugkis! Pirmiau jis retkarčiais tik su Morta išeidavo pašokti, nes toji buvo jam artimiausia draugė. Dabar gi jis drases- nis. Gyvenęs nors vienu vyrų tarpe, bet parsivežė didesnę drasę ir prie merginų. Dabar, apart Mortos, jis drįsta išvesti šok- tį ir kitas.

Iš baltaus su Andriumi eina kalnatas merginų, trokštančių su būsiančiu šalies didvyriu pasisėkėti, labiau susidraugauti, vienok pakelyje namų link, kitos, prieju-

sios savo namus, turėjo atsiskirti. Toliau su Andriumi eiti pasiliko tik Morta. Priė- ję Mortos namelį, jiedu sustojo.

—Užeikva namo kambarin, — tarė Morta,— turiu padariusi tau dovanėlę.— Ryttoj tau išvažiujant gal nebus progos su- sieiti. Paimtumei dabar.

Andrius sutiko. Užėjo. Mortos kambaryje Andrius užtruko apie porą valandų. Į savo namus sugrįžo netoli ašros. Dieną riekės vėl išvažiuoti, mažai tenka pasilsio. Bet ką tai reikšia! Pirmiau būdavo retai kuri mergina jį prakalbina, retai kuri jam žodį prataria, o dabar, kuomet išėjo į garbingų didvyrių pulkus — veik visos nori su juom drau- gauti, visos šnekina jį. O su Morta net porą linksmybės valandų praleido.

A.P.L.A. 1-ma kp. paduoda porą gerų sumanymų. Peržiū- rėkime juos. Gal jie bus mum gana naudingi ir gal tie sum- nymai bus įvykdinti ir gyveni- mą. Aš tikiu, tie A.P.L.A. 1 kuopos sumanymai turėtų būti priimami visų. Turėčiau dar ir daugiau patėmijimų padaryti kaslik A.P.L.A. dr-jos, bet ne- noriu perdaug eikvoti vietos "Laisvėje. Aš žinau, kad mes "Laisvės" dienraščiui neužmo- kame atsakanėjų už vietą del raportų ir t.t. Mes, A.P.L.A. nariai, visi turėtume turėti sa- vo organą "Laisvę" savo namuose. Jog mes esame darbo žmonės, o "Laisvė", tai tikras darbo žmonių kelrodis. Turėtų visas A.P.L.A. komitetas ir vi- si apviestiesnieji, susipratusieji draugai pavartyti plačiau agita- ciją tarpe visų A.P.L.A. narių, kad skaitytų savo organą "Lais- vę" ir tuomet matytų kožnas A.P.L.A. narys savo ir kitų reika- lus.

Jūsų J. K. Mažukna, A.P.L.A. Centr. Firm.

Daugiau laisčių nuo jo negavo. Mortos motina, būdama silpnos svei- katos ir iš susikrimitimo nuo tos baisesios tragedijos, kuomet neteko savo mylimojo vyro, pradėjo eiti vis silpnyn. Tūlą laiką nors ir silpna būdama, dar stengėsi trupu- tį dirbti. Ji buvo apsiėmusi pas vieną ar- timiausių vaistininką kas rytas apvalyti jo krautuve. Už tą darbą gaudavo tris dolen- rius savaitinės algos. Vienok galų gale ant tiek nusilpnėjo, jog priversta buvo ne- sikelti iš lovos. Turėjo palikti ir tą, taip mažai apmokamą darbą.

Neturint išteklius geresniam maistui nei šiltesniam, švaresniam kambariui, prieš akis stovėjo baisesi besiantinančių šal- čių šmėkla. Žuvus vyrui kasyklose, tūli žmonės kurstė ją, kad užvestų bylą ir pareikalau- tų iš kompanijos atlyginimo, tačiau po laidotuvių nelikus nei dolerio pinigų, ką gi pradėsi? Tuščjomis rankomis nei rodos negausi. Be to, dar nekuri žmonės tvirti- no, jog nelabai ką bus galima gauti, nes kompanijos užveizda sakęs, kad jos vyras žuvęs per savo kaltę. Užveizda turis net ir liudininku.

Zinoma, kompanijos užtarėjai, degtie- ne pavaišinami, gali liūdyti ir visai priešin- gai, negu kad atsitikimas buvo, o teisėjas, būdamas kompanijos šalininkas, irgi sa- vam varnui akin nekirs.

Neturtingam turčių rėdomoj šalyj tei- sybės nėra. Tą gerai suprato Morta ir jos motina. Ir jiedvi kompaniją paliko ra- (Toliau bus).

AR NORI VALGYT GERĄ DUONĄ Jeigu taip, tai imk duoną "GARSAS" KEPTUVĖ (SENIAUSIA ĮSTAIGA) Kepa geriausią duoną iš čystų ru- ginių miltų. Taip-pat mes kepage geriausius keikus veseloms ir kito- kiems pokiliams. Turėdami kokį nors užsakymą ir norėdami valgyti gerą skania, puikiai padarytą duoną, tai visados kreipkitės į mus. Duona siunčiame į visą miestą. W. Masiulevi. Savininkas 209 BEDFORD AVENUE BROOKLYN, N. Y. Tel. 2876 Greenpoint.

Darbininko Draugas PAIN-EXPELLER Vaisbaženklis užrag. S. V. Pat. Ofise. Garsus per daugiau kaip 50 metų. Tėmyk įkaro (Anchor) Vaisbaženklis. Telephone 7867 Main.

LIETUVIUS FOTOGRAFAS IR MALIORIUS Nufotografuoja ir numaluoja vi- sokius paveiklus įvairiausiomis spalvomis. Atnaui- na senus ir kra- javus is sudaro su amerikoni- kais. Darba at- lieka greitai ir pi- giai. Kreipkitės šiuo adresu: JONAS STOKES 173 Bridge St., C. Brooklyn, N. Y.

Severos Gyduoles už laiką seimynos sveikata. Indulkink i čeverykus. Norėdamas gauti smagumą savo skaudamoms, depandoms ir niež- tinčioms kojomis ir sustabdyti per- didelį prakaitavimą bei prašalinti tą nemalonų kvapą, indulkink i čevery- rykus, pančekas ir kojinius.

Severa's Foot Powder (Severos Milteliai Kojoms). Atgavo Sveikata. Kentėjau da metų, ir jau maniau, jog tolimasis gydymas, tai tik bereika- liams pinigų leidimas. Dabar jau sveiksti ir galiu dirbti. Per du metus taip labai kentėjau jog tankiai reikėdavo išlikti iš dar- bo. Taip jau būvau nusisiregęs, jog netekau vilties išsigydyti. Kartą teko perskaityti Dr. Hammono gydymo bū- dus, kas mane padragino kreiptis prie jo. Jis pradėjo man leisti krau- jan tam tikras gydyles, nuo kurių mėnesį laiko atsitiktinai pagerėjo jau kad vėla jau galu dirbti. Tą rašau padėkovodamas už jo gerą pasidar- bavimą. F. Wagner, 128 Palisade Ave., Bogota, N. J. Lapkričio 15, 1919.

GYDAU ELEKTRA Leidžiū Gyduoles Kraujan. Tai gip vartoją apsausinimo būdus, užkriandamas geriausias pasekmes. Patiesimai vistakai dykai; atekite atsidiens, neatidididite. DR. HANNON SPECIALISTAS 146 E. 14th Street Prizisale Tammany Hall New York

J. GARSVA Graborius (Uždarytas) LAIDOTUVIŲ DIREKTORIUS Išbalsamuoja ir laidoja numirusius ant visokių kapinių. Parsamdau Automobilius ir Karie- tas Veselijoms, Krikštynoms ir šia- pasivažinėjimams. Ofisai: 231 Bedford Ave., 264 Frant St Brooklyn, N. Y. C. Brooklyn, N. Y.

DIDELA PROGA DEL VYRU NUSILPNEJISU ANT LYTIŠKŲ ORGANŲ

LIETUVOS SUNY IR DUKTERŲ DRAUGYSTĖ (Lithuanian Society and Daughters' Association) 150 E. 22nd St., New York, N.Y.

J. Levandauskas GRABORIUS 272 Berry Street BROOKLYN, N. Y. Drangysčių Adresai, kurios turi "Laisvę" už Organą

Severos Gyduoles už laiką seimynos sveikata. Indulkink i čeverykus. Norėdamas gauti smagumą savo skaudamoms, depandoms ir niež- tinčioms kojomis ir sustabdyti per- didelį prakaitavimą bei prašalinti tą nemalonų kvapą, indulkink i čevery- rykus, pančekas ir kojinius.

Severa's Foot Powder (Severos Milteliai Kojoms). Atgavo Sveikata. Kentėjau da metų, ir jau maniau, jog tolimasis gydymas, tai tik bereika- liams pinigų leidimas. Dabar jau sveiksti ir galiu dirbti. Per du metus taip labai kentėjau jog tankiai reikėdavo išlikti iš dar- bo. Taip jau būvau nusisiregęs, jog netekau vilties išsigydyti. Kartą teko perskaityti Dr. Hammono gydymo bū- dus, kas mane padragino kreiptis prie jo. Jis pradėjo man leisti krau- jan tam tikras gydyles, nuo kurių mėnesį laiko atsitiktinai pagerėjo jau kad vėla jau galu dirbti. Tą rašau padėkovodamas už jo gerą pasidar- bavimą. F. Wagner, 128 Palisade Ave., Bogota, N. J. Lapkričio 15, 1919.

A. Trepkus, 349—10th St., Moll III. Prot. Sekretorius S. Rustel 1220 1/2—7th Ave., Moline, Ill. I. ninkas K. Juška, 325 — 4th Ave Moline, Ill. Maršalka, A. Grumo 1708 — 9th Ave., E. Moline, Ill. T. M. Dr-sis susirinkimus laiko pa nedidėnį kiekvieno mėnesio 7 val. per Hall svetainėj, 14th St., ir 6th Ave., Moline, Ill.

Lietuvos Suny ir Dukterų Draugystė (Lithuanian Society and Daughters' Association) 150 E. 22nd St., New York, N.Y.

Lietuvos Suny ir Dukterų Draugystė (Lithuanian Society and Daughters' Association) 150 E. 22nd St., New York, N.Y.

Lietuvos Suny ir Dukterų Draugystė (Lithuanian Society and Daughters' Association) 150 E. 22nd St., New York, N.Y.

Lietuvos Suny ir Dukterų Draugystė (Lithuanian Society and Daughters' Association) 150 E. 22nd St., New York, N.Y.

Lietuvos Suny ir Dukterų Draugystė (Lithuanian Society and Daughters' Association) 150 E. 22nd St., New York, N.Y.

Lietuvos Suny ir Dukterų Draugystė (Lithuanian Society and Daughters' Association) 150 E. 22nd St., New York, N.Y.

Lietuvos Suny ir Dukterų Draugystė (Lithuanian Society and Daughters' Association) 150 E. 22nd St., New York, N.Y.

Lietuvos Suny ir Dukterų Draugystė (Lithuanian Society and Daughters' Association) 150 E. 22nd St., New York, N.Y.

